

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi romai kath. irodalmi társulat heti közlönye.

Megjelenik minden szombaton. — A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjajukért kapják. — Nemtagok részére előfizetési díj: egészévre 4 frt félévre 2 frt, negyedévre 1 frt.

Ugy a lap szellemi részét illető cikkeket, mint az előfizetési pénzek a „Közművelődés” szerkesztőségének Gyulafehérvárra a várba küldendők.

A helyzet.

Még nem multa idejét, — mert az 1885. évből csak 7 nap mult el és a Közművelődésnek is most elenik meg a második száma, — hogy az erdélyi egyházmegye különböző irányú ügyeinek egyik-másikáról azon helyzetet megvilágítsuk, melyben azokat az 1884-ik év hagyta; mert a helyzetet ismervén, az erdélyi egyházmegyének nemcsak hivatalos közegei, hanem azon buzgó tagjai is irányíthatják munkásságukat, kik az egyházmegye ezen vagy azon ügyében a hivatalos közegeket hathatósan támogatni s ezzel az ügy haladását elősegíteni vallási, erkölcsi, hazafiúi, emberi és polgári kötelességöknek ismerik és azt teljesítik is.

De utmutatóul szeretnénk szolgálni azoknak is, kik elélésulva a világnak nagyon is materialis iránya és igényei által belátják ugyan az egyház fontos hivatását, mind az állami, mind a társadalmi, mind pedig az egyén szellemi és anyagi életének rendszeres megteremtésében, de azért az emberiség érdekeinek ezen mindenek fölött álló factorát működésében bármiké is vagy a legesekélyebb módon is elősegíteni szükségét nem érzik.

Nem érzik pedig szükségét a közrehatásnak, s az egyház működésében való tényleges résztvételnek azért, mert a gazdagság után való végtelen vágyukban elhitetik magukkal, hogy minden nemcsak politikai, de közművelődési, társadalmi, vallási jó viszonyoknak és helyzetnek megteremtése az állam- és egyház-hatalom kötelessége, s mintegy azt várják, hogy az államhatalom az ő szorgalmas munkásságuk nélkül is őket tudóssá, kereskedelmüket, iparukat és gazdaságukat dusan jövedelmezővé tegye, az egyház-hatalomtól pedig elvárják, hogy minden közreműködésük nélkül is üdvözítve egyenesen megszerze nekik a menyeknek országát. Szóval: elvárják, hogy a mint mondani szokás a sült galamb a szájukba repüljön.

Ezeket szeretném én, ha hatalom adatnék rá, felrázni kábultságukból és tudtukra adni, amit ugy

látszik sehogy sem akarnak észrevenni és meghálni, jóllehet, hogy most már az országháznak ugy mint a templomoknak szószekeiről, a társulatoknak kebeléből, ugy mint a társaskörök salonjaiból egyaránt erős érvekkel hangoztatnak — hogy t. i. „míg minden egyes embert csak a saját énie foglal le, míg minden egyes embert át nem hat a felebarát iránti szeretet és így azok érdekeinek védelmezése is, míg az emberek be nem látják, hogy akár állam, akár s főleg az egyház által megindított üdvös intézkedéseket minden embernek támogatnia kell s csak így közös erővel nyerhetni el ugy a földi, mint a mennyi boldogulást, addig nincs hatalom sem egyházi sem polgári, mely a haza és benne a hazafiak boldogságát megteremthetné.

Pedig az ily emberek száma egyházmegyénkben nem kevés, bár lelki vigasztalásul szolgálhat az, hogy a lefolyt év lefolyt eseményeiben a javulás jeleivel igen sokszor találkozhatunk, de azért az 1884-ik esztendő még sok tenni valót hagyott hátra az 1885. év katolikusainak.

Midőn tehát egyházmegyei s ker. társadalmi ügyeink haladásában ezen első factor állapotát röviden jeleztem, teendője lesz egyházmegyénk minden lelk. s munkástagjának, egyházinak ugy mint világinak a helyzet javulására hathatósan közreműködni, most, ha az alap: a híveknek az egyház ügyeiben való tevékenysége és közrehatási vágya fölébredt és élővé lett, ugy egyéb ügyeink virágzása is biztosítva van, hiszen ezeknek mostani virágzását nem az előzők élő hite, al'ozatkészsége és tevékeny munkássága teremtett-e meg?

Egyházmegyénk életének egyik igen nevezetnyilvánulása elemi és középiskoláinak fentartása és vezetése. És ebben egyházmegyénk a többieknél annyival előnyösebb helyzetben van, hogy autonómius életénél és szervezeténél fogva mind elemi mind középiskoláival teljesen szabadon rendelkezhetik. Ez pedig nagy szó. Teljesen rendelkezni egyházmegyénk iskolái fölött, oly valami fölény, melyet kellőleg megbecsülni csak az tud, ki kellőleg tudja mélt

tányolni az iskolák és nevelő intézetek hatását az ember szellemi és vallás erkölcsi életére. Olyan előny ez az állapot egyházmegyénkre nézve, mely ennek felvirágzásában az első tényezők között szerepelt mindig és fog szerepelni ezután is, há az egyházmegye nem fog semmi idegen befolyást engedni reájuk, hanem ellenkezőleg oda fog törekedni, hogy azokat a virágzás legmagasabb fokára juttassa s így alkalmassá tegye őket, hogy ne csak versenyre kelhessenek az állam által támogatott minden követeléssel, hanem még a legvérmesebb ellenségnek is torkára forrasztassák az ócsárlás szavait.

Ezen törekvést ezen év folytán az egyházmegyének nagyon is szívósan kell ápolnia és megtestesítenie, mert jól tudjuk, hogy az államhatalom míg a reformatus, lutheranus, szász, görög-keléri, román, szerb stb. közép-tanintézeteknek törvényengedte jogait bőségesen csorbítatlanul hagyta, addig az ugyanazon törvény alapján nyert jogok élvezetének néhányában az erd magyar jellegű k. egyházmegyét megcsorbítani akarja, szóval intézkedni akar saját tanintézeteinkben ugyanazon jogkörrel némely ügyekben, minővel a magyarországi kath. tanintézetekben intézkedik. És miért akarja azt tenni? Azon meggyőződésből, mert szerinte mint a hivatalos „Nemzet” argumentált vala, tanintézeteink Magyarország leggyengébb intézetei közé tartoznak.

Nem vitatjuk, nincs terünk rá, ezen meggyőződés helytelenségét megcáfolni s különben is a „M. Korona” eléggé megcáfolta ezen irányunkban táplált nézeteket. Hanem hát mindezek mellett kétségen felül áll az, hogy egyházmegyénk egyik-másik középiskolájának épülete, egyik vagy másik irányban való berendezése s annyira-mennyire a tanfériák állásának szilárdítása kívánni valókat hagynak fenn. Ezen körülmények és ezzel szemben úgy az állam, mint a szerzetes rendek, püspökök s még a nagy jogokkal élő felekezetek azon versenyző tényűzési hajlamai, melyekkel ma a tanintézeteket minden tekintetben ellátni törekszenek, minket itt-ott mutatott egyszerűségünkért a nagy közönséggel úgy, mint szakfériakkal szemben előnytelen helyzetbe hoznak s a helyzet nem alkalmas arra, hogy az eddig rozszakarát sugallta gyalázkodásból eredett s irányunkban táplált nézeteket megváltoztassa.

Az egyházmegye utóbbi időkben középiskoláinak tekintélyes lendületet adott s olyan áldozatokat hozott, melyek meglephették azokat, kik az előző idők viszonyait ismerték s nem állhat senki reménytelenül szembe a jövővel, s éppen ez kell, hogy még egy erős lökést adjon törekvéseiben arra, hogy a versenyben minden oldalról legyőzze középiskoláinak ellenségét s a helyzet e tekintetben a lehető legelőnyösebbé változzék át 1885-ben.

A. J.

Kivonat

a kézdi-orbai rom. kath. espereskerületi papságnak 1884. évben K.-Szentléleken tartott őrszi korona gyűlése jegyzőkönyvéből

1. Reggeli 9 órakor fényes segédlettel bemutatott ünnepélyes szt. mise után a keblbi papság a pleb. lakba vonult, hol a Szentlélek Istennek segítségül hívása mellett

elnöklő esperes szokott szép köszönetével üdvözli — az egynek kivételével — teljes számban megjelent koronagyűlést, szeretett paptestvéreit, — s azt közkívánatra — szóru-szóra jegyzőkönyvbe vett következő csinos alkalmi beszéddel nyitotta meg.

Tisztelt Gyűlés! Midőn a t. gyűlést, szeretve tisztelt paptestvéreimet ez ünnepélyes perczben őszinte szívből az áldott Jézus szt. nevében üdvözlöm: forró hálát adok a kegyes isteni Gondviselésnek azért, hogy utolsó tavaszi gyűlésünk óta testületünket, koronánkat, minden komolyabb szomorú változástól, szerencsétlenségtől, csapásoktól kegyesen megővni méltóztatott.

Es midőn a jeleztem lefolyt rövid időszaknak reánk — szerény kis körünkre vonatkozó, kiváló eseményei felett elmerengek: résztint az ügy feltűnősége, melyet annak a szokatlanság ritkasága kölcsönöz, — résztint és legkivált a történetűség követelménye, — kötelességemmé teszi, hogy némely események általam itt felemlítenek s a kerület krónikájában is feljegyzésre méltassanak.

Mindenek előtt elsőrendben megemlítem azon legfelsőbb kegyelmi tény, melynél fogva Cs. és Apostoli Király ő Felsége, a gyenge halandó ajkáról jöherő minden emberi magasztaláson felülálló legkeresztényibb és legkegyesebb Fejedelem — engedve kegyelmes Főpásztorunknak határozottan atyai jóságából és utolérhetlen atyai kegyeiből kifolyó felterjesztése és kérelmének: csekélységemet, méltatlanságomat érdemem nélkül, csupán a főpásztori kegyes hajlandóság kitüntéseül — egeressi címzetes apáttá legkegyelmesebben kinvezni méltóztatott. — Itt ez eseménynek nem annyira sze nélyemre vonatkozó, mint inkább ama történeti ritkaság kelthet feltűnést, melynélfogva századok hosszú során visszamenve — nem mutatják kerületünk évkönyvei azt, hogy a főpásztori és királyi legmagasabb kegy valaki irányában valaha itt még ily kitüntetőleg nyilvánult volna.

Csekély és méltatlan személyemben tehát nem az én egyéni érdemeim — a minőkkel nem dicsekedhetem — hanem a szép és classicus belső székelyföldi katolicismusa van kitüntetve. Azért lelkem legmélyebb alázatosságában, szívem és egész valóm hü jobbágyi hódolatával ez ünnepélyes helyen és alkalommal meghatoztan és hálalattal kebelből hangoztatom: hogy Apostoli Királyunk ő felsége, szt. vallásunk leghősebb földi fővédője fenséges családjával együtt igen sokáig éljen! Ugy kegyelmes Főpásztorunk ő Nmiga, szép egyházmegyénk lángbuzgalmu Apostola, mindnyájunknak — a papságnak úgy — mint a hívő népek, páratlan jóságú kegyes Atyja — szintén az emberi kor legvégső határáig teljes jólétben éljen!!

De szép egyházkerületünket még egy más nagy kitüntetés is érte, mely által az egyház és közoktatás terén szerzett érdemek lettek méltatva, szint a Király ő Felsége által. — Jól tudja a t. gyűlés, hogy itt kerületünknek egy igen kedvelt és kedves papját, az egyházi és közügyek minden ágában lankadatlan munkálkodó főt. Bálint László alesperes, kerületi főjegyző és bereczki plebánus urat érte a legmagasabb királyi kegyből kifolyó fényes kitüntetés — a koronás arany érdem-keresztel lett legkegyelmesebb condecorálata s a folytán.

Midőn ezen kitüntetés örömeiben kerületi paptestvéreimmel együtt mindnyájan igaz őszinte szívvél részt

venni sietünk, tudom, hogy egyszerű, rövid szavakba foglalandó gratulációhoz — ez ünnepélyes alkalommal csatlakoznak, midőn azt kívánom, hogy főt. Bálint László koronás arany-érem-keresztes alesperes-plebános lankadatlan munkásságának igen hosszúra nyúló keüemes pályáján üdvös működését továbbra is az egyház, haza és emberiség jóllétének előmozdítására érvényesítvén, minden jóknak osztatlan nagybecsülése közepette — kerületünk diszére, mindnyájunk testvéri szeretetében igen sokáig éljen!

Mielőtt tovább mennék forró hálát és köszönetet mondok a nt. kütüntetett alesperes és ft. kerületi papságnak, kedves testvéreimnek, ama nagy áldozattal párosult kütünő szives figyelmükért, melynélfogva Apáttá lett legkegyelmesebb kinevezetésem alkalmából a kollegiális és testvéri ragaszkodó szeretet igen meglepő jelével egy győnyörű és értékes pástorbottal engemet megajándékozni sziveskedtek. Nagyon becses ajándék, de száz meg százszor becsesebb a ragaszkodó szeretet e nemes nyilvánulása, melyet kellőleg méltatni és méltókép meghálálni — főkép e helyen képes, nem vagyok, csupán lelkem és szívem meghatottságában annyit mondhatok: „Az Isten mindnyájoknak fizesse meg!” Igyekezni fogok változhatlan testvéri szeretetem által magamat paptársaim további ragaszkodó szeretetére méltóvá tenni. Magamat őszinte barátságukba mindig és mindenkorra ajálom.

Förténtek kerületünkben papi változások is. Nt. Péter József ur Szent-Katolnáról, Szászfenesre tétettet át, s a mint hallomásból tudom — már el is távozott. Egyebet nincs szerencsém tudni róla, miután a velem, s mint értesülők — a kerületi papság és még a saját hiveivel való találkozást is — kikerülte. Isten vele! nincs nagy gondom utána! Ámde a kollegiális szeretetnek és összetartozandóságnak mégis ez egy kissé hideg és rideg jelensége!

Szentkatolnára átment Imetsfalváról nt. Bence Pál ur, — helyébe jött Imetsfalvára nt. Zomora Dániel volt kolozsvári káplán ur, valamint Kanta is új lelkészt nyert nt. P. Tamás Marcell atyában. Mindkét új pap itt van kerületünkben. Őket paptársaim testvéri szeretetébe ajállván és nekik köztünk boldog meglegedést kívánván, — a koronagyűlést ezenel megnyitottam nyilvánítom.

Hogy ezen, a László József lemhényi lelkész indítványozása folytán közöbajtassai jegyzőkönyvbe vett elnöki megnyitó-beszéd a korona-gyűlésnek mennyire köztetszése, helyeslése és méltatásával találkozott: arról tanuskodik az a lelkes egyhangu éljenzés, mely azt minden egyes passusában kísértte.

Kedves és az elnöklő esperes ur nemes eljárását mindig híven jellemző — az a kegyeletes modor, melylyel az egyes eseményeket figyelembe venni, kísérni és méltatni szokta; de mindenesetre figyelemre méltó az a körülmény, melylyel a volt szentkatolnai plebánosnak Szászfenesre lett távozását említi fel. — A korona teljesen osztja az elnöki megjegyzést, s részéről is nem tartja a kollegiális szeretet és testvéri összetartozandósággal megegyezhetőnek azt a hideg és rideg eltávozást, mely e díszes esperesi-kerület feje és az összes tagok iránt tanúsított megvetésben culminált. Isten vele!

Mindenek előtt a kerületi főjegyző azt hiszi, hogy a ft kerületi papság összhangzó tiszteletteljes szívérzelmeit tolmácsolja akkor, ha ez ünnepélyes pillanatban elnök ő ngság úgy is mint az apátot, s úgyis, mint ki ma becses névünnepezt szenteli — az egyház és haza javára, mindnyájunk örömére, állandó jólét és egészségben — a korona-gyűlés éteti.

— A korona viharos éljenzéssel kíséri jegyző eme szavait, mit elnök meleg szavakban köszön meg.

5. Olvastatik a m. é. május hó 31-ről 1681. sz. a. kelt kegyes főpásztori átirat, melyben püspök urunk ő nmlga főpásztori szívélves jó kívánatai kíséretében másolotban átteszi Bálint Károly cz. kanonok, ker. főesperes urnak, — a vallás és közokt. m. k. miniszter 902—1884. sz. azon magas leiratát, mely szerint ő cs. és apost. kir. Felsege 1884. maj. 24-én kelt legmagasabb elhatározásával neki a bold. Szűz Máriáról nevezett egeresi czimz. apátságot legkegyelmesebben, díjmentesen adományozni méltóztatott, — felhíván: hogy a kir. adománylevelet bemutatni és kiváltani sziveskedjék stb.

Lelkesült éljenzéssel fogadta a korona a legmagasabb főpásztori és kir. kegy eme kifolyását. Hálás köszönet és őszinte üdvkivánatok kíséretében jegyzi be a kerület évkönyvébe az itten örök emlékü — és tán pártatlan történelmi nevezetőségű nagy esen.ényt, melylyel a belszékelyföld jeles catholicismusa is kütüntetve és dícsősítve lett. Azért lelkünk mélyéből kiálltjuk: „Éljen az apostoli Király! Éljen a kegyelmes főpásztor! Éljen a kézdi-orbai esperes-kerület jeles vezére, az új apát!”

10. Olvastatik a III. sz. nyomtatott magas püspöki körlevél „az orsz. katolikus segély-alap tárgyában s az arra vonatkozó alap-szabályzat hiteles szövege, melynek folytán elnöklő főesperes a korona-gyűlés élébe terjeszti azon megállapodásokat, melyek a mult október hó 22-én Oroszfaluban megtartott rendes tanitói gyűlésben — elérettek, még pedig:

a) megválasztattak az alapgyűjtő és kezelő bizottságok három évre.

b) ezen bizottságok elnökéül megválasztottat a kerületi főesperes, tagokul pedig az egyházi személyek közül: Bálint László bereczki, László József lemhényi, Vitos Mózes nyujtói plebánosok.

c) A tanító urak készséggel jelentették ki, hogy ők mindnyáján a segély-alap rendes tagjainak sorába lépnek, sőt többen be is iratkoztak.

Felhívja tehát a ft. kerületi papságot, hogy ezen a püspök urunk ő nmlga által is annyira ajállott „Országos segély-alapot” kütüzött magasztos céljainak élé-ésében erélyes buzgóság, áldozatkészség és közreműködésükkel az alapszabályok utmutatása szerint — pártolni sziveskedjenek.

A korona-gyűlése mély tisztelettel fogadja a kegyelmes főpásztor ur ő nmlgának az „orsz. tanító segélyalappal” vonatkozó magas utasítását; nemkülönbön az elnöki betérjesztést és felhívást. Készkedik az intézmény céljait — mennyire töle telhetik s mennyire az ily és hasonló más számos kiadások azt megengedik — pártolni és elősegíteni.

Azonban hosszas és komoly vitatkozás után, melyben érzékeny provocatiók történtek sok kántor és segéd-tanítónak magaviseelkedésére szemben a lelkesekkel: ismételten kifejezi a hangoztatja a korona gyűlése azon határozott kívánságát, mely szerint:

a) tekintve azt, hogy az ugynevezett „Fundus auxiliaris Dioecesanus“ jótéteményeiben a kántor-tanítók is részesülnek, anélkül, hogy ahöz évi befizetésekkel járulnának, bár a jobb anyagi állásban levők (milyenek azonban sokan vannak),

b) tekintve, hogy a hol a k. tanító-egyletek megalkulva vannak, ott a ker. papság is — felsőbb intézkedés folytán — annak mint pártoló tagja évi befizetésekre van kötelezve,

c) tekintve, hogy az erdélymegyei népiskolai alapgyarapítására eszközölt gyűjtésekben — a tanítók javára — szintén jelentékeny részt vett a papság — végre:

d) tekintve, hogy az ujonnan létesített orsz. tanítói segély-alap ezéljai előmozdításában, mint pártoló tagoknak a főpásztori utasítás szerint részt kelle venni a papságnak:

az erdélymegyei kath. kántor-tanítók is legyenek elkötelezve a fundus auxiliaris dioecesanus javára évi befizetésekkel járulni, ellenben nem nagy kedvet érezhet a papság is — a tanító urak javára minden segélyalaphoz — filléreivel járulni.

Egyébiránt ezuttal a gyűlés jelenlévő tagjai közül az országos tanítói segélyalapha mint pártoló tagok következők fizettek be: Bálint K. apát-kan. ker. főesperes 10 frt — Kovács Elek alesp. poly. pleb. 1 frt, — Zomora Dániel imecsfalvi lelkész 1 frt, — Tamás Dávid aicsernátoni lelkész 1 frt, — Jankó Antal sárfalvi lelkész 1 frt, — László József lemhényi lelkész 1 frt, — Bencze Lajos futásfalvi plebános 1 frt, — Csibi Tamás gelenczei lelkész 1 frt. — Gazda Pál osdolai plebános 1 frt, — Rápolti Ferenc szárazpataki lelkész 1 frt, — Bálint László bereczki plebános 1 frt, — Vitos Mózes nyujtódi lelkész 1 frt, — Bencze Pál szentkatolnai plebános 1 frt. Összesen 22 frt.

Mely összegnek illő helyre juttatása végett elnöklő esperes teljes bizalommal fölkérte.

12. Olvastatott j. é. oct. hó 5-ről 3120. sz. a. kelt kegyes főpásztori válasz leirat, a kerületi papság és hívek részéről elnök főesperes által tett névnap i üdvözlere.

Mély hódolat és őszinte örömmel fogadja a korona-gyűlés a valóban atyai szívből fakadt válaszleiratot, mely a jókívánatok hűség és ragaszkodásnak nemcsak kifejezések, hanem tettekben is érvényesülését reményli. — Fiúilag igéri a korona, hogy a főpásztori kegyes válaszban jelzett nehéz és tágas munkatér: a clericalis fegyelem megszilárdítása, a buzgóság emelése, az ifjuság valóserkölcsei oktatása ügyeiben s azok okozta főpásztori gondok és terhek könnyebbitésén — mint szerény szülő munkások egységesített erő, kitartó munkásság, tántorítatlan hűség és ragaszkodásukkal segélyül kívánnak s fognak lenni ő nmlgának, s e föltétel teljesítésében elegendő biztosíték számunkra a kegyelmesen nyujtott atyai áldás, és viszontszere, mit hálás szív és azon hő óhajattal fogadunk, hogy az ég Ura szeretett főpásztorunk ő

nmlgát egyházunk és hazánk öröme, dísze és javára még igen soká megtartani méltóztassék! Éljen!

13. Elnök felhívja a gyűlés tagjait: a) A Quota, b) A szent László társ. tagilletmények és c) A „Péter fillérek“ befizetésére.

Mire a jelenlevők a következő összegekben fizették be ezen összegeket

a) Quota In summa 47 fl. v. a. b) A sz. László társulati tagilletményeket összesen 10 frt. 43 kr. c) „Péterfillérek“ összesen 10 frt 43 kr. Mely összegeknek illő helyre juttatása végett elnöklő főesperes teljes tisztelettel fölkérte s egyuttal itten is kifejezi a korona-gyűlés azon — a mint meg van győződve — méltányos kívánságát, hogy a tanítók is a fundus auxiliaris alapba vonassanak be! —

18. A korona tanácskozásának tárgyául tüzetik ki, a vadházasságoknak mikénti orvoslása, és az eddig elért eredménynek beterjesztése.

A hosszas és beható tanácskozás eredménye következőkben nyert kifejezést:

a) kijelenti mindenek előtt a korona gyűlése, hogy részéről minden lehető megtett ezen nemzetsatnyító és erkölcsrontó bűnös viszony orvoslása végett, és hogy működését — tagadhatlanul — ha nem is teljes, de sok siker koronázta: a mennyiben sikerült több törvénytelenül együtt élő párokat törvényes uton egybeesketni.

b) Azokra nézve pedig, kik még nem törvényesítették bűnös viszonyukat, s oly helyzetben vannak, hogy a törvényes egybekelés ellen nincs akadály: határozatilag kimondja a gyűlés, hogy az ilyenek nevei tétessenek rendes „kimutatásba“ — és küldjék be a főesperesi hivatalnak mely azt átteendi az alispánság hoz orvoslás végett.

Azonban mint eddig, ugy ezután is a papság sz. kötelességének fogja ismerni ily bajok orvoslására minden hatalmában álló eszközöket felhasználni — akár szelid rábeszélés és ingyenesítés, akár pedig ijesztés, vagy kényszer útján is. — Többet ennél nem tehet, mert ez az utmód, melylyel még a törvény útját is kijátszodhatják sokan. —

20. Elnök fölkéri a jelenlevőket, hogy a jövő 1885-ik évi „vizkereszt“ oltáregyleti gyűjtéseket előre mindenütt hirdessék ki, s a gyűjtés eredményét a tagok száma és egy „Ellennyugta“ mellett egyleti pénztárnok Bálint László kezéhez — Bereczkbe küldjék be.

Nem különben az oltáregylet által 1885-ben rendezendő tárlat ügyét ajálja a ft. kerületi papság szives figyelmre, pártolása-és felkarolásába. Tudatván egyuttal és figyelembe ajánlván az oltáregylet közgyűlésének azon határozatát, mely szerint a kérelmek jelen év december hó végéig — beadandók lesznek, még pedig az alapszabályok szerinti kellő felszereléssel és utmutatás szerint.

Tudásul vétetik azon megjegyzéssel, hogy a már is virágzásnak indult oltáregylet magasztos ügyét felkarolni el nem mulasztandja, de azon szerény ohajást is nyilvánítja, hogy a budapesti s bécsi czégekől megrendelendő czikkeknél, azoknak a kiállításai csin mellett tartósságuk és jóságukra is kellő gond fordittassék.

Bálint László s. k.

[kerületi alesperes-főjegyző.]

TÁRCZA.

Születésnapom.

Humoreszk.

Éltünk hasonlítható egy komiko-tragédiához. Öröm és szomorúság, remény és csalódás stb. karöltve szoktak szépelegni s majd csufondároskodni velünk. Sokszor busulunk, félünk, s kevés idő múlva szomorúságunk tárgya hahotára nyitja ajkainkat. Az én életem is mikszutum kompozitum, — tökéletes mismás—mel dulce cum aceto. Éltem egyveleges tartalmu könyvből e lapok számára legyen szabad egy levelecskét kitépnem. Beszéljen tehát historiám.

Egyik tavaszi estén eleget tevén testem gasztronómikus követelményeinek s cigarettem bodor füstjei mellett fumigálva e rongyos világot, lépteimet hazafelé irányzám.

Ugy esti fél 10-re lehetett. Házam egyik ajtószárnyát kinyitván, lakszobámba mentem és lefeküdtem. Felettem, alattam, mellettem, köröttem siri csend uralkodott, mert ha magam nem, semmi egyéb nem zavarhatja nálam az éj komoly némaságát, hiányozván eddigelé az Isten 10-ik parancsából minden. Morfeusz csakhamar behálózta szemeim. Álmam csendes és boldogító volt. Így szokott ez lenni minden szegény embernél. A gazdag éjjel-nappal kincsét félti, azért tolvajok és zsványokkal álmodozik, a szegényt reményei hajszojják, azért paradicsommal álmodozik. Hej! álmaink az ébrenlét tükrei. — Egy hosszú éjjel kínos körömrágások, fárasztó sétálások s egy szál fagygyuvertya elégetése mellett meg is örökítém a való és álom boldogságát ilyképen :

Két boldogság van e földön :

A valóság és álom.

Számomra enyh mélyektől jön ?

Örömem hol találom ?

Sok ajak a *valót* áldja,

Ez ad nekik balszam-irt,

Hogyha a szív bánatába'

Egető könyvet sirt.

Én mivel a boldogságom

S boldogságban örömem

Csak is *álmainban* látom :

Egyedül ezt szeretem !

Ily boldog valék irt éjjeli álmaim között is. Hányat ütött az óra, hányat kiáltott a bakter — nem haltottam. Felébredtöm a szomszéd kakasa volt, mely oly erőteljes és szakavatott képzettséggel szokta elfujni ebresztőjét, hogy beillenék koristának akármelyik vidéki szinpadra. Mikor ez elkezdi bosszus guguguriját : szomszéd kollégájától azonnal következik rá egy ált gégerigi, ezt majmolja a kántornéjének tenoristája kukurikcaú-jával, mire oly vékony kikirikit sikít ki kis torkán a harangozóné kakasáspiránskájá, mint egy czérna szál. Hiába ! kinek milyen vagyoni állása, ugy énekel kakasa is. A gazdag oláh plebánosé baszszus hangon, káplánjác által, a kántoré tenorban a szegény harangozóé pedig szoprán hangon — hirdetik a hajnal.

Gyakran szoktam eme dalnokok ébresztőiben élvezetet keresni.

Jelzett éj hajnalán születésnapom ébredőjén épen a hajnal ezen muzsikásainak nótaiban éldelgék : midőn hirtelen oly mély sohajok kínos hangjai érinték fülem dohártyáját, minők csak egy bú és fájdalomgyötört kebel fenekéből ömölhetnek elé. És e hangokat, e sohajokat meztlábás emberéhez hasonló lépdelések követék.

Babonás nem vagyok, de megvallom, elhagyott minden bátorságom, cserben hagyott minden tudományom, mit a kísértések és kísértetekről tanultam.

Este házam szárnyajtóját bezártam volt, gondolám tehát : rossz ember nem lehet, — de még kevésbé lehet jó. Mi lehet tehát ? És épen e kérdés vala az, mely engem szinte kiugrasztott börrömből. Azaz, dehogy ugrasztott ?! Ugy behuztam magam takaróm alá, hogy még lélekzetem sem fért ki alóla. Először ugy megizzadtam, hogy akármely nyakas katharus meggyógyult volna tőle, később pedig fáztam és rezegtem, mint kit a harmadnapos hideg gyötör.

És ez ijesztő állapotomat fokozá azon borzalmas körülmény, hogy a sohajok egyre ismétlődtek, a léptek egyre gyorsultak s közbe-közben in tono supp, supp : rintha valamivel verdesték volna szobám padozatát !

Amit csak képes voltam mindent elgondoltam : a lélek halhatatlanságáról, a test feltámadásáról, gondoltam meghalt elődeimre, a szomszéd temetőre s kivált arra, hogy házam épen egy régi temető felett áll. Kitudja, nem vagyok-e nehéz göröngy valakinak sirja felett, és sértett szellemem em ezért ijesztget-e ily réműletesen ?! . . .

Mint mondtam, valakit vádoltam volna tolvajssággal, de a tolvaj nem sohajtozni, nem busongani szokott járni. Már pedig az én — nem tudom más néven hini — *izém* oly mélabusan és érzékeny hangon sohajtozott, hogy ha oly sajnálandó helyzetben nem vagyok, magam sajnálkozom felette.

Igyekeztem beletalálni magam szomorú sorsomba ; de nem sikerült. Már izzadni sem tudtam, mindent kiizzadtam, — soha ily szárazságban nem valék.

A nyomaorúságban hosszabb az idő. — Nálam is minden perc egy nap volt — pedig már rég kúnt lármázott a kakas.

Végre neki kurázsiskodtam s elkiáltám magam : szólj, ki vagy ?! Kisértet-e vagy tolvaj ?!

És oh nagy Jupiter ! Épen e kiáltáskor a takarón keresztül ránczigálni s taszigálni kezdének !

No — gondolám — most vagy ütnek, vagy visznek Szervusz világ ! Isten veled te völgy, ti zöld hegyek, megcsalt reményim tanyái, Isten veletek én messze elmegegyek ! — Már t. i. így fogok majd innen bucsuzni. . . . De akkor cserben hagyott minden poézis, mert Helvéciának hótakart hegyei nem oly hidegek, mint ama dermesztő hideg borzalom, mely fejem tetejétől lábam talpáig átfagyasztott.

Hin und her ! — bátorítám magam. — Történjék akármí, de sorsom tovább nem birhatom, — s felütöttem fejem.

S kit, mit látok magam előtt ? Igen-igen esdő tekintettel harangozóm kutyája állott előttem gazdájával, ki épen kiáltásomkor igyekezett felrázni engem s kérdezni : harangozoz-e már első ? !

De hát mi is vala az én mumusom?!

E siralmas nap estéjén akartam szerény baráti körben egy kicsit feledni, hogy ezelőtt 32 évvel levék e világ polgára. E czélből egy kevés bevásárlást eszközöltem vaia. Többek közt bevásárolék egy czimer bárányt is holmi apróságokkal. E cikkeket János harangozóm szállította haza lakszobám szomszédságában levő kamarámba. Ott — kinek szintén külön házkulcsot csináltattam — követte Burkus nevű kutyája, melyet feledékenységéből hazamba zárt. Ez a tolvaj tönkre tevén kamarám tartalmát, nyitva hagyott ajtaján szobámba jöve, még mielőtt hazajöttem volna vacsorámról, quasi re bene gesta nyugalmat és pihenést épen ágyam alatt keresett. Rám sem hederitet hazajöttömkor. Kakasszókör együtt ebredtünk fel. O talán szeretett volna elkövetett cinyja után megszökni. Ezért sohajtozhatott oly keservesen, járogatván fel s alá szobámban, miközben lombos farkával csapdosta szobám padozatát. Ez volt mumusom és János, kit zavaromban észre sem vettem, hogy kulcsa segítségével ébreszteni hozzám jött. — A vész elmulván, következett a baráti vacsora — állván e historia elbeszéléseiből, teleszerte hegy-levével. Vendégeimre emelt első oasztom mottója e volt: „Es ne vígy minket kísértetbe“ — a másodiknak pedig: „De szabadíts meg a gonosztól!“ Erre ök csakugyan eltávozván, vége lett izgalmas napomnak.

K. Gyárfás.

KISEBB KÖZLEMÉNYEK.

— **HETI KÖRSZEMLE. Ithon.** Monarchiánk az afrikai nemzetközi Congó-társulat létjogát nyilatkozatok kicserélése alakjában elismerte. Ennek alapján kereskedelmi cikkeink a szóban levő területen semminemű adó alá nem vehetők. Osztrák-magyar alattvalók Afrika területén magukkal a benszülöttekkel egyenrangú jogosságot tognak élvezni. — **A horvátartomány**-gyűlés igazán primitív képet nyújtja a parlamentarizmusnak. A politika terén valóban az éretlen hátulgombolósok teljes szája szerepét játszdják a Kamendörök, Starcevicsek, Folnegovicsek; — a szemérmertlenség és rut halátlanság draszticus semibárbarizmusát pörkölt borsógyanánt árulják ilyennemű mozdatlan kifejezéseik: „azt ugatták a magyarok“ nagyon jellemzi e kifejezés korlátolt gondolkodású horvátainkt s ha ez nem malitia s tán a „vicem pro vice“ elvnel fogva el is tűrhető nekik: a kormány részéről tulságos toleranciára mutatna, ha szemet hunyna az olyan beszédekre, a milyeneket holmi szedett vetett tartománygyűlési szónokok anonciroztak: „a magyarszólót, **Szent-István birodalmi zászlójának kitűzését** — minden horvát a törvény és a nemzeti érület megsértésének tekintti.“

— **Francoziaország.** Az euchariszticus Congressus élnökségét, Mermillod lausannei és genfi püspök fogadta el — **Camponen tábornok** hadügyminiszter — ki csak közelebből cassálta láng heveben az összes tábori papokat, allasaról lemondott és pedig a tonkingi expedíciónak a kormány által szándékolt nagyobb mérvű kiterjesztése miatt. Egeszségére váljék! Helyébe hadügyminiszternek Leval ezredes neveztetett ki.

— **Belgium.** E kijózanodott országban az új iskola törvény szerint, ha 20 mond husz családapa katolikus vallásoktatást követel gyermekei számára: az állam köteles katolikus iskolát állítani be.

— **Spanyolország.** Rettenetes földrengések rázkódtatták ez ország némely helységeit. — **A kath. atyák** jelkeiben a mádridi famoz egyetem zavargások azon szándékot érielték meg, hogy pure kath. fegyelmezett egyetemet állítsanak fel, természetesen előre, mivel ez sokba kerül, orvosi facultás nélkül. Nálunk ugyan még nem fordultak elő ily obscaena scenak, de az a roppant tágas körü tanszabadság, és kilométeres „vacatiók“ edes keve-

set conferálnak ifjaink alapos kiképezésére. Ismerek embert, ki gymnasista korában többet tudott, mint a dicső jurisztikai, 4 éves tanfolyamok után. Videant consules! Nálunk is jó volna a tisztán kath. szelemű egyetem, melynek minden kara csak annyit vakácioznék minden tekintetben mint az universitásokon fennálló theologiai facultások!

— **Oroszország.** Az új büntető codex a párbajról az új rendelkezéseknek egész sorát hozza. Mutatványul: a párbajt általában a gyilkosságok kategóriájába sorolja — Részletesben 1. „a párbajozók, ha nem tettek egymásban kárt egy évig terjedő börtönre ítélendők: 2. A ki súlyosan megsértette ellenfelét 2 évig, 3. A ki megölte 3 évig terjedhető börtönre ítélendő. 4. A büntetés hat évi börtönre terjedhet ha élet-halálra ment a párbaj. 5. Ha a felek megjelentek a hely színén s elő vették fegyvereiket három hónapig terjedhető fogságot szenvednek. 6. A tanuk nélkül párbajozók a fennebbi büntetések kétszeresét szenvedik, mely a 3. pont esetében deportálásra lesz átvaltoztatandó.

— **Amerika.** Nyolcz püspök és 3 világi tagból álló bizottság alakult mely New-York esetleg Chicágóban felállítandó egyetemről fog gondoskodni. Segitse Isten!

— **Nyilvános hála.** Kiskapuy, 1885. jan. 5. Főtisztelendő szerkesztő ur! Kedves kötelességet teljesitek, midőn a magam és hűvem nevében a nyilvános téren is hála-köszönetet rebegek Erdély nagy szívű egyházfejedelmének, főtisztelendő **Lőnhárt Ferencz** püspök ur ő nagyméltóságának azon kegyes újévi ajándékaért, melylyel f. é. január 3-án a kiskapuyi — és Bolya filialis egyház népiskoláit aszó valódi értelmébea megiepte. Ugyanis:

A kiskapuyi iskola számára megküldetett; „Berghaus-Gönczi-Magyar korona országai falabrosza“ és „Bárány-olvasó fali táblái“ 24 darab, vászonra huzva: — a bolyai iskola részére pedig ugyanazon kéz által új évi ajándékul adatott — a fennebbi Berghaus-Gönczi féle földabroszon — s Bárány olvasó fali táblán kivül: egy földgömb, — egy Tintner féle hivatalos pecsétnyomó, — Zsaskovszky: „Karéneskes kézi-könyve“, — egy „Szent-irási szakaszok“ című könyv. — Győrly — „Földrajzi könyvecskéiből“ 14 darab, — Bárány: ABC- és I. olvasó, II. olvasó, Magyar nyelv-könyv s Nyelvgyakorlatok című műveiből 10—10 darab, Elemi- és Kis katekismus 10—10 darab, — Bibliai történet 8 darab, — Egri énekkaté 10 darab, — Számolási gyakorlatok 10 darab, — egy kiscsüppiskolai könyvtár.

Noli timere pusillus grex, quia complacuit Patri vestro dare vobis regnum,* Luc. 12, 32. ő nagyméltósága édes Megváltónk e lelkesítő szavait Bolya kisdé nyája bátorítására mindannyiszor hangoztatja, valahányszor őket oly atyai szeretettel fölkeresi, mint most is tette. Valóban szerencsés a pusillus grex, hogy kegyelmes Főpásztorunkban oly atyát bír, kinek tetszik részesíteni őket — értők külön papot tartva — Jézus szent evangéliumának lelket felvilágosító, szívet nemesítő tanáiban, hogy ily módon Krisztus igaz anyaszentegyházának bátor harczosaivá képeztetvén — érdemesek legyenek egykor a mennyei Atyától is elvenni az országot.

Ejlen soká kegyelmes főpásztorunk, hogy nemes szívű s bőkezű adományaiért Erdély kicsinye-nagyja dicsérhesse, magasztalassa nagy nevét — évtizedeken át! **E. D.** plébános.

— **Vidéki levél.** Főtisztelendő szerkesztő ur! Germanisál-e a brassói r. kath. főelemi tanoda — című cikkemre Sztérényi József ur, a „Nemere-Határszéli Közöny“ néhai *) szerkesztője a Köznyelvélődés mult évi 53 számában felelőleg, pennáját kellenen túl megnyomta. En az ő soraiban nem igen találtam fel a tárgyilagosságot, sem pedig a ft. szerkesztő ur által csillag alatt jelezett,

*) Szt. ur többé nem a „Nemere“, hanem a „Brassó“ című lap szerkesztője.

„békülékeny hangot s kétségtelen jó indulatot.“ Kérem azért, kegyeskedjék megengedni, hogy az alábbiakban felihessek Szt. urnak.

Kérdéses czikembben szóról-szóra ezeket irtam volt: „Ime, az ellenünk felhozott vádak legfőbbjei, melyeket részint az említettem lapban [a Nemerében], részint pedig Brassó város nyilvános helyein üttetek dobra.“

Szt. ur a vádakat illetőleg azt mondja, hogy „az egész 21 soros idézetből három sor sem felel meg a valóságnak, pedig azt elferdíteni Bíró urnak sem szabad.“

A differentia köztünk onnan származik, hogy Szte. ur az én állításom második részét nem vette figyelembe, nem akar arról tudni, hogy azok a vádak részint Brassó város nyilvános helyein üttetek dobra. E miatt aztán olyan ténre engedte magát ragadtatni, mely hozzá, a szerkesztőhöz, kinek — hogy saját szavaival éljek — minden tekintetben indifferensnek kell lennie, épen nem méltó. Hogy 21 soros idézetből mennyi a Nemeréből való, s a bün-lajstrom melyik része szóratott ellenünk Brassó város nyilvános helyein? — ezt igaz nem distinguáltam, hanem csak annyit mondtam, hogy részint ott, részint itt üttetek dobra. Amde vajjon ezen incidens feljogosította-e Szt. urat arra, hogy állításom azon részére is, mely nem az ő lapjából való, rámondja, hogy „nem felel meg a valóságnak?“

Enikézetem elég jó, s a mennyiben szükségesnek bizonyul, idő-szerű jegyzetessekkel segítek magamon. Vaktában nem szoktam semmit állítani, de az igazat mindig ki merem mondani. A kérdéses ügyben pedig a tiszta, a meg nem czáfolható igazság az, hogy megtámadott 21 soros idézetemnek minden szava hü, minden oetüje valóság. Azok az idézetem vádak, jobban mondva rágalmak, valóban részint a Nemerében, részint pedig (mondjuk most: legnagyobb részben) Brassó város nyilvános helyein üttetek dobra. Ezen állításomnak minden szavát fenntartom, s 21 soros idézetemnek valóságát szükség esetében olyan tanukkal bizonyítandom, kikkel szemben Szt. ur védenczeinek összes seregével takarodót fog futni.

Ezek után letehetném a tollat. De mert ezen ügyvel ezenen véglegesen akarok számolni, legyen szabad még Szt. urnak ur levelének egy-két tételére röviden felelnem. Szt. urny ur nevet afölött, hogy én elemi iskolából akarok emberéket a társadalomba küldeni. Szt. ur szerint, úgy látszik, csak felsőbb tanintézetekből lépnek emberek a társadalomba. Amde akkor legalább is minden faluba egy-egy felsőbb népiskola, vagy gymnasium, s minden városba egy-egy akademia kellene. Hát nap-szamosaink, földműveseink, iparosaink s nagy részben kereskedőink — nem a népiskolából lépnek a társadalomba? — hát nem a porosz Schulmeisterek verték meg a franciaikat? — No, csak tessék nevetni!

Szt. urny ur nagyra van brassói levelezőinek kristály-tisztsága — és tisztelteméltóságával. Hát ha annyira ártatlanok, miért nem írják oda neveiket czikkeik alá, miért bujkálnak Békési, Sugó s más álnevek alatt? Le az alarczczal! s akkor prokurator nélkül is megkapják az őket megillető tisztelget, addig „alarczos vitézek“ maradnak ők, kikre hejh, de nagyon illik az a fiadfalvi híres nóta: „Hiába fürdik az a csóka, fehér nem lesz abból soha.“

Ami pedig levelezőinek „tiszta katolikus“ érzelmeit illeti, melyek „fölrének az enyémekkel,“ — azokra nézve csak pár idézetet a Nemeréből. A rózsza-füzérről ily hangon szólnak; „Oh krajczáro s Rosenkranz! Egyik köztisztelgetben álló kath. papnak az Ur imádságát így adják szájába: „Mi adjánk, ki vadj a menekpen.“ Un-nepeink alkalmával az oltárnál celebráló papjainkról emigy emlékeznek meg: „Terjedelmes Schw. és A. Gyurika“ stb. stb. — Ime, a Szt. ur tiszta katolikus érzelmi levelezőinek ken-teljes gerjedelmei. Megtisztelve érzem magam, ha az én érzelmeim nem olyan katolikusok, mint a Szt. ur védenczei.

Egyet azonban zokon vettem Szt. urtól. az, hogy magán-levelemből idézett. Pedig erre semmi szükség nem volt. Hiszen az nem lehet hiba, ha én Szt. urnak felajánlottam szerény tollamat. Az lett volna a hiba, hogy ha én — miután meggyőződtem a Nemeré antikatholikus irányáról — irtam volna bele. De ezt nem tettem soha. S ezért, kérem respectálni is csekélyégemet, nem pedig fenyegetni! De hát ez az a híres szerkesztői discretio, mely megvéd bennünket irott hibáink kellemetlenségeitől! No, ezt megköszönöm szépen! Vajjon mit mondaná Szt. ur hozzá, ha kezeimen levő leveleiből mondanék rá olyan cadentiát, hogy . . .

No, de béke velünk. Vessünk fátyolt a multakra. Az új 1885. év más utat jelölt ki Szt. ur részére. Remélem, ezen az uton találkozunk s talán együtt is hatolhatunk (***) Brassóban, 1885. jan. 1. **Bíró Sándor.**

IRODALOM.

— Előfizetési felhívás. Február közepén megjelenik a **Czirák Gyász 1884-ben.** című emlékkönyv. Szerkeszti Edelmann Mihály lovasberényi plebános. Tartalma leendő. Ezzé életrajz a boldogultnak leírása nyomán. — 2. A halálhír hatása. — 3. A holttest ünnepélyes beszentelés Lovas-Berényben. — 4. Temetés Kenyeriben. — 5. Résztávíratok. — 6. Résztávíratok. — 7. Ravatalra küldött koszorúk szallagok föliatai. — 8. Magvar lapok necrologjai. — c. Országszerte felajánlott gyászmisék. — 10. Emlébeszéd az egyházi szónoklatok. — 11. Versezetek. — 12. Emléktervezés. — A körülbelül 13—14 ívre terjedő nagy nyolczadrét alaku díszes kiállítású mű ára füzve 1 frt 40 kr. vagy hét intentio. Diszkrétésben 2 frt 40 kr. vagy tizenkét intentio. Az előfizetési pénzék vagy ajánlatok szerzőhöz (Lovasberény) küldendők.

— Beküldetett: **„Kibékítése az egyének és családoknak a vallással, és az államnak az egy Dr. Schlauch L. szathmári püspök elnöki megnyitóbészéde a Szent-László-Társulat 1884. nov. közgyűlésén.** — Ara: 30 kr. — A szép kiállítású s 28 lapra terjedő füzet megrendelhető Ráth Mórnál Budapesten.

— Megjelent: a) **„A k. hitterjesztés lapjai.“** Szerkeszti és kiadja: Nagy István Nagyváradon. I. sz. Tartalom: Kath. missio Újseelad szigetén. — Kath. missio a kongó vidéken Missio tudósítások. — Előfizetési ára ezen, sok szép képpel díszített füzetes vállalatnak egy évre (10 füzetre) 3 forint.

b) **„Haza és Külföld.“** Tudományos és szépirodalmi folyóirat. Szerkeszti és kiadja: Thewrewk Arpád (Budapest, I. ker., Lovas-ut 64 sz.) Első évfolyam 5-ik szán. Tartalom: Personificatio Petőfinél. Irta Thewrewk Arpád. — Epigrammák. Irta Thewrewk Arpád. — Az emberi élet korai (Szemere Páltól) Közlök Dalházy és Thewrewk. — Martialisból. — Arab közmondások. Közlök. Komáromy S. — Az „esprit d'escalier“ a világ történelemben. Irta Thewrewk Arpád. — A „caesura trochaica“ és „caesura bucalica.“ — A szép nyilvánulása. Irta P. Juhász Odón. — Vergilus életrajzához. Thewrewk Arpádtól. — Csillagászati rovat: a) Az 1884. okt. 4. vizsgált holdfogyatkozás. Közlök: Képesy Imre; — b) Az astrophysika módszerei. Irta: dr. Kövesligethy Radó. — Ara ezen szép kiállítású és változatos tartalmu hazai folyóiratnak fél évre 1 frt. negyedévre 60 kr.

c) **„Értesítő.“** Törvénykezési és vegyes tartalmu heti közlöny. Szerkeszti: Kuthi Albert; kiadja: Szabó Gyula Marosvásárhelyt. V. évf. 1-ső szám. Tartalma változatos. E közlöny külső alakja és tartalma új évtől kezdve megváltozott, mely körülmény nagy előnyére válik. — Ara: egész évre 5 frt. félévre 2 frt 50 kr. negyedévre 1 frt 25 kr.

**) Ezt mi is ohajtjuk s az ügyet ezzel befejeztünk. Szerk.

A NAPI ESEMÉNYEK KÖRÉBŐL.

— **MEGHIVÓ.** Az erd. rom. kath. irodalmi társulat választmányára f. hó 18-án d. e. II. órákor a szerkesztői helyiségben gyűlést tart, melyre a t. tagok tisztelettel meghívotnak. Tárgy: a folyó ügyeken kívül a beérkezett pályaművek elintézése. **Az elnökség.**

— **Főmagassága Dr. Haynald Lajos** borbok kalocsai érsek ur ő Eminentiája püspök urunk ő Excellentiájának az új év alkalmából hozzá intézett üdv kívánataira a következő nagybecsű választ küldeni méltóztatott: „1 szám Nagyméltóságú és főtisztelendő püspök ur, különösen tisztelt uram! Mennyi kedves emlékezet köt engem azon szép hazához és egyházmegyéhez, melynek népe boldogítása élére állítja az isteni gondviselés nagyméltóságodat: legjobban tudja azt Excellenciád ki, midőn szeretettel tárazodtam az örömet meghaladó fölélképáspörti teendők végzésében és ismét a jó népek s derék papságnak számtalan szeretet nyilvánításával találkoztam, mindig mellettem állott a gondosságban, az improbus laborban, az örömeimben érezve azt, hogyha sok kijutott nekem a jóból, annak kiérdemlésében nagyméltóságodnak nagy része volt. Most tehát, midőn a ki akkor a jónak számomra való megszerzésében gazdag működéssel buzgolkodott, ennek Isten áldásaiban való teljességét hő kvánataival igyekszik telém fordítani: élek a reménnyel, hogy kegyelmesen tekint le a Mindenható az érettem imádkozóra s megadja azt nekem, mi gondozottjaim javára, mi lelkem üdvére szolgál s mit talán magam kiérdemelni képes nem volnék. Köszönöm a szent segédelmet s testvéri érzelmeit hasonlókkal viszonzni igyekező, kerem az Isten részesítse gazdag áldásaiban nagyméltóságodat, példás főpapi működését, kedves munkatársait és jó nyáját. Régi szeretettel és megkülönböztetett tisztelettel vagyok Kalocsán 1885. január hó 2-án Nagyméltóságodnak alázatos szolgálója s testvére Kristusban dr. Haynald Lajos kalocsai érsek. A feledhetetlen főpápnak egykori pap sága és most is ragaszkodó hívei iránt tápiált meleg érzemeiről tanuskodó eme nagybecsű sorait legmélyebb hálas köszönetünk kifejezése kíséretében örömmel hozzuk köztudomásra.

— **Jótekonyság.** Püspök urunk ő Excellentiája a gyulafehérvári tűzoltó egylet javára 100 frtot, a nagyszabasi plebániának kijavítására 200 frtot, szegényebb ellátásu lelkészeknek és nevelő intézeteknek lapokkal való ellátására 600 frtot, kisebb segélyezésekre 500 frtot méltóztatott legkegyesebben adományozni.

— **Nyilvános hála.** Tekintetes szerkesztő ur! Már voltam oly szerencsés, hogy a rom. kath. papságnak a vezetésem alatti állami iskola iránt tanúsított jó tőteményeiért, nyilvános köszönetemet becses lapjában közölni méltóztatott. — Engedje meg a t. Szerkesztő ur, hogy lapjának hasábjain egy újabb nagylelkű jótéteményről megemlékezhessen. — Mély hódolatom mellett köszönetemet nyilvánítom Nagyméltóságú Lőnhárt Ferenc

erdélyi püspök ur ő Excellentiájának azon szíves adományért, hogy csekélységet a vallásunk iránt kifejtett buzgalomért 25 frt. jutalomban részesíteni kegyeskedett. Napi imáiban, kérem fogom az Atyát; hogy ő Excellentiáját sokáig éltesse, hogy mint nyájának hű Pásztorja; az igaz hívőket az életmezején sokáig legeltethesse. Ugyan ezen téren kifejtett jó akaratukért Kovács Ferencz fő esperes ur és Bálinth Gergely lelkész ur fogadják hálas köszönetemet. Görgény-Úvegcsürtin 1885. január hó 2-án. **Torday László.** m. k. állami-főtanító.

— **Pályázat.** A kézdi-orbai esperesi kerülethez tartozó sár- és szászfalvi községek rom. kath. kántortanítói állomására ezennel pályázat hirdettetik, melynek évi jövedelme és ingatlan vagyon állása a következő: 1) keze czímen 60 kalongya öszi és 60 kalongya tavaszi gabona, jelenleg 160 frt. értékben; 2) 15 szekér vagy szánfa értéke 15 frt. 3) Stola kézi stipendiummal együtt 20 frt 4) ospora 12 frt. 5) pium legatum 3 frt. 6) jó minőségű 14 véka szántó a három határban, melyek évenként felibe munkáltatás után is jövedelmeznek 20 frtot. 7) két drb. jó szénát termő négy szekérre való hely, minden évben használható, jövedelme 30 frt. 8) a kántori lak mellett egy veteményes kis kert és egy vékaféle pityoka ugar. 9) tisztességes új lakház három szobával, két kamarával és egy jó pinczével; 10) gazdasági melléképületek: egy zsindey földézetű istálló épület, két istállóval, színnel, hízó és rideg sertés pajtával és tyúk-állal berendezve, továbbá egy szalma földézetű csűr, két orral és pelyvartartó ketreczczel. Az épületek jó állapotban vannak. Pályázni szándékozók felhivatnak eziránti kellően felszerelt folyamodványaikat legkésőbb f. évi január hó 30-ig a sárfalvi rom. kath. lelkézi hivatalhoz benyújtani. Károlyfehérvárt 1885. január hó 3-én.

PÉNZTÁRNOKI ÜZENETEK.

Fűdő Ferencz Ignác pleb. urnak. Nagykaszon. Igaza van. 1884-re az 5 frtnyi párt. tagdíj beérkezett és pénztári napló 240 száma alatt bevétel.

— T. **Csik Károly** gym. tanár urnak. Csik-somlyó. Fűdő hó 5-én kelt becses levelét tudomásul vettük s kérjük a 10 frtnak szíves beküldését.

— Nő **Holló Tamás** lelkész urnak Szamos-Ujvár. 2 frtnyi előzetést megkapuk de nem tudjuk mi czélra van küldve az-ik frt? — Mert csak annyit tetszett írni „Irod. társulat részére 1 frt.“ Kérnénk szíves felvilágosítást.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

— **F. J. Lővéte.** A felőlet szép gondolatokat ha körültekintőbb kidolgozás kísérend. — ha egyes mondatok lapossába azokat is izetlenné nem tenné, — ha a felületesség s lebeség helyébe komolyabb gondolkodás szülte kitéjtés lépne, — beválnék.

— **B. Zs. Brassó.** A beküldött két költemény közül az elsőben egy a gondolat szépsége, mint az alaki kivitel ügyessége dicséretre méltó, de minden sorból kéri a pongyola naturalista; nem egészen válik be lapunkba. A másik költe nény nem nélkülözi ugyan itt-ott a költői gondolatokat, de technikai kivitelé nagyon elhibázott; csak uraságnak ártának vele, ha nyilvánosságra hoznók.

— **T. L. Görgény-Úvegcsürt.** Uraságnak a lap ez évi első számától kezdve expediatatni fog. Nyilvános köszönetét lapunk jelen száma hozza, „Mi a gyermeknevelés?“ című értekezésének bevárjuk folytatását és teljes befejezését s csakis azután mondatunk fölötté véleményyt, illetve kezdetjük meg közlését lapunkban.

Kiadja: Az erdélyi rom. kath. irodalmi társulat. Felelős szerkesztő: Dr. TÓDOR JÓZSEF.
Szerkesztőtársak: Dr. CSERNI BÉLA, Dr. SZUCHY BÉLA, STRAUBERT ÖDÖN, Dr. VERESS FERENCZ.

Nyomatott a püsp. lycz. nyomda gyorsajtaján Gyulafehérvárt.